

บทเรียนเขตเศรษฐกิจพิเศษเมืองเลิ่นเจิ้นต่อการพัฒนา เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกในประเทศไทย

ลัญญณ์ฐ ภาตะนันท์^{1*}

วันที่รับ 18 มิถุนายน 2563 วันที่แก้ไข 27 กรกฎาคม 2563 วันที่ตอบรับ 29 กรกฎาคม 2563

บทคัดย่อ

เขตเศรษฐกิจพิเศษเมืองเลิ่นเจิ้นในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้เริ่มจัดตั้งในปี 2522 ซึ่งในปัจจุบันเมืองเลิ่นเจิ้นได้ชื่อว่าเป็น “Silicon Valley of Asia” และเป็นต้นแบบในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสำหรับประเทศอื่น ๆ ด้วย บทความนี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลทฤษฎีภูมิและประมวลผลจากงานเอกสารวิชาการ รายงานการวิจัย เพื่อศึกษาการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษเลิ่นเจิ้น ประเด็นศึกษาประกอบด้วย 3 ประเด็น ได้แก่ 1. การบริหารจัดการ 2. นโยบายของรัฐบาลในการสนับสนุนการลงทุนจากนักลงทุนต่างชาติ 3. รูปแบบการลงทุน และปัจจัยความสำเร็จ นำมาเปรียบเทียบกับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ในประเทศไทย และนำมาเป็นบทเรียนในการพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันออกของไทยให้มีขีดความสามารถแข่งขันเดียวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษเลิ่นเจิ้น และจากการศึกษาพบว่าปัจจัยสำคัญของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจภาคตะวันออกของไทยให้ประสบความสำเร็จ คือ การบริหารจัดการที่ต้องมีส่วนร่วมของภาคท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วย เพื่อให้การดำเนินการต่าง ๆ เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

คำสำคัญ : เขตเศรษฐกิจพิเศษเลิ่นเจิ้น, เลิ่นเจิ้น, เขตเศรษฐกิจภาคตะวันออก

¹ ฝ่ายบริการวิชาการและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ

นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

* ผู้แต่ง, อีเมลล์: lanyanat.p@dti.or.th

Lesson of the Shenzhen Special Economic Zone on the development of the Eastern Special Economic Zone in Thailand

Lanyanat Patanan^{1*}

Received 18 June 2020, Revised 27 July 2020, Accepted 29 July 2020

Abstract

Special Economic Zones or SEZ's in the People's Republic of China were established in 1979 and known as the "Silicon Valley of Asia" which's a prototype for developing special economic zones in other countries as well. This article explores a secondary data analysis and evaluates of academic papers and research reports for studying the Administration of the Shenzhen Special Economic Zone. Study issues consist of 3 topics which're as follows: 1. Management 2. Government policies to support an investment from foreign investors 3. Investment and the success factors. Moreover, comparing it with the establishment of the Eastern Economic Corridor (EEC) in Thailand, and bring it as a lesson to develop the Eastern Economic Corridor of Thailand to have the same potentialities as the Shenzhen Special Economic Zone. In addition, the study found that the management of a local sector, civil society and private sector played major roles in accomplishment for the Eastern Economic Corridor of Thailand development to achieve the most efficient.

Keywords : Special Economic Zones (SEZs), Shenzhen, Eastern Economic Corridor (EEC)

¹ Defence Technology Service Center (TSC) Defence Technology Institute.

PhD Students Graduate School of Public Administration National Institute of Development Administration

* Corresponding author, E-mail: lanyanat.p@dti.or.th

1. บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

จากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในยุคดิจิทัล ทำให้ทุกประเทศปรับตัวให้มีความพร้อมทั้งด้านเศรษฐกิจ โครงสร้างพื้นฐาน และอุตสาหกรรมที่จะส่งเสริมต่อการพัฒนาประเทศ เพื่อแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำ อีกทั้งเพื่อให้สามารถแข่งขันในระดับภูมิภาคอาเซียนและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางการค้ากับต่างประเทศ ยกกระดับเศรษฐกิจให้สามารถขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ดังนั้นรัฐบาลจึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญดังกล่าว ได้จัดตั้งโครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกในประเทศไทย (EEC) ขึ้น

อย่างไรก็ตาม การที่ประเทศไทยจะสามารถจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษให้ประสบความสำเร็จได้นั้นต้องประกอบด้วยปัจจัยหลายด้าน บทความนี้จึงได้ศึกษารูปแบบและแนวทางของประเทศจีนในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเสิ่นเจิ้นที่ปัจจุบันประสบความสำเร็จอย่างมากจนเป็นที่รู้จักในนาม “Silicon Valley of Asia” เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จและนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกในบริบทที่เหมาะสมกับประเทศไทย เพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ “ประเทศไทย 4.0”

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ

เขตเศรษฐกิจพิเศษ หมายถึง เขตพื้นที่ที่รัฐบาลได้จัดตั้งขึ้นเพื่อมอบสิทธิประโยชน์บางประการ เช่น มาตรการทางภาษีสำหรับการลงทุนในเขตเศรษฐกิจโดยเอื้อประโยชน์ต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการลงทุนจากต่างชาติ อีกทั้งมีการกำหนดนโยบาย

และมาตรการทางกฎหมายเฉพาะเขตเศรษฐกิจเพื่อให้มีความคล่องตัวมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการแข่งขันทั้งภายในและภายนอกประเทศได้ [1]

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในระเทศให้สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ อีกทั้งเพื่อเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้มีความยั่งยืน พัฒนาประเทศให้เป็นฐานการผลิตทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงการสร้างงานสร้างรายได้ให้เกิดขึ้นกับประเทศ ส่งผลให้ GDP ของประเทศมากขึ้น และประชาชนมีคุณภาพชีวิตและสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้น [2]

1.3 ความเป็นมาของเสิ่นเจิ้น

เมืองเสิ่นเจิ้นเป็นหมู่บ้านชาวประมงที่ตั้งอยู่ในมณฑลกลว่งต้ง เป็นเมืองที่มีฝั่งตรงข้ามติดกับเกาะฮ่องกง อีกด้านหนึ่งติดกับทะเลจีนใต้ มีพื้นที่ 2,020 ตร.กม. มีประชากรประมาณ 30,000 คน จากที่ตั้งของเสิ่นเจิ้นเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญในด้านการขนส่ง เนื่องจากมีพื้นที่ติดทะเล สามารถที่จะพัฒนาให้เป็นเขตเศรษฐกิจที่นำร่องของประเทศจีนได้ [4]

1.4 เขตเศรษฐกิจพิเศษในเสิ่นเจิ้น

ในปี 2521 Deng Xiaoping ได้ประกาศใช้ “นโยบายสี่ทันสมัย” (Four Modernization) โดยมุ่งพัฒนา 4 ด้าน คือ การเกษตร อุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการทหาร เพื่อพัฒนาจีนให้ทัดเทียมกับประเทศตะวันตกภายในปี 2542 โดยมีเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนี้ รัฐบาลจีนยังตระหนักถึงความสำคัญของการลงทุนและการถ่ายทอดเทคโนโลยีจาก

รูปที่ 1 แผนที่เขตเศรษฐกิจเส้นเงิน ที่มา : [5]

นักลงทุนต่างชาติ รัฐบาลจีนได้จัดทำแผนปฏิรูปเศรษฐกิจ (Readjustment Economy) ขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการผลักดันให้นโยบายที่ทันสมัยประสบความสำเร็จ สำคัญประการหนึ่งของแผนดังกล่าว คือ การถ่ายโอนอำนาจด้านเศรษฐกิจของรัฐบาลกลางให้แก่รัฐบาลท้องถิ่น [4]

ดังนั้นเพื่อให้การถ่ายโอนอำนาจด้านเศรษฐกิจของรัฐบาลกลางให้แก่รัฐบาลท้องถิ่นเป็นรูปธรรม เติ่งเสี่ยวผิงเสนอให้จัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเส้นเงิน (Special Economic Zone: SEZ) เพื่อเป็นต้นแบบในการดำเนินการ และให้รัฐบาลกลางมอบอำนาจในการจัดตั้งและกำกับดูแลเขตเศรษฐกิจพิเศษแก่รัฐบาลท้องถิ่น ทั้งนี้คุณลักษณะในการเลือกเมืองเส้นเงินเป็นต้นแบบของเขตเศรษฐกิจพิเศษ [5] มีคุณลักษณะดังนี้ [4]

1. มีแนวโน้มของเศรษฐกิจในการพัฒนา ด้านวิทยาศาสตร์การตลาดและเทคโนโลยีการจัดการเปรียบเสมือน “หน้าต่าง” ในการเฝ้าสังเกตทั่วโลก

2. เป็นเมืองที่เป็นแหล่งรวมของบุคลากรที่มีความสามารถเปรียบเสมือน “เมืองทดลอง” (Training Ground) ของผู้ที่มีความสามารถในพื้นที่แผ่นดินใหญ่

3. เป็นเมืองที่มีการทดลองปฏิรูปด้านเศรษฐกิจ ระบบการบริการจัดการ มีมาตรการที่ยืดหยุ่น เพื่อส่งเสริมความร่วมมือของนักลงทุนต่างชาติและนักลงทุนชาวจีน เปรียบเสมือน “พื้นที่ทดลอง” ของจีน

จากคุณลักษณะดังกล่าวจึงทำให้เขตเศรษฐกิจพิเศษเส้นเงินนับเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษแห่งแรกของจีนที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายของมณฑลกว่างตง [4]

1.5 การพัฒนาเมืองเส้นเงินหลังการจัดตั้งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ปี 2523 – 2528 ขั้นตอนการสร้างเมืองเส้นเงิน มีนโยบายด้านภาษีที่พิเศษให้กับ SEZ ค่าแรงมีราคาถูกและที่ดินมีราคาที่ดินดุนกลทงทุนจากฮ่องกง นอกจากนี้ ยังมีการวางแผนเพื่อพัฒนาให้มีกลุ่มอุตสาหกรรมที่ทันสมัย เพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศและส่งเสริมการเชื่อมโยงเศรษฐกิจในประเทศ แต่โครงสร้างพื้นฐานและกฎหมายยังไม่รองรับการลงทุนจากต่างชาติมากนัก ดังนั้นในช่วงแรกของการพัฒนาจึงเป็นการลงทุนจากภายในประเทศมากกว่าการลงทุนจากต่างประเทศ [6]

ปี 2528 - 2535 คลัสเตอร์อุตสาหกรรมที่เน้นการส่งออก หลังจากปี 2529 รัฐบาลเทศบาลเส้นเงินมีการส่งเสริมการส่งออกเพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเส้นเงินมากขึ้น จึงได้ออกนโยบายการตลาดต่างประเทศ การเลือกผู้ประกอบการที่จะส่งออกอย่างน้อย 70% ของสินค้าที่จะส่งออก และกำหนดเป้าหมายการลงทุนโดยวิสาหกิจขนาดใหญ่ เทคโนโลยีขั้นสูง มีเงินลงทุนในประเทศประมาณ 10 พันล้านหยวน มีบริษัทมากกว่า 6,600 แห่ง มีความโดดเด่นทางด้านอุตสาหกรรมไฮเทคโนโลยีและเทคโนโลยีสมัยใหม่ ส่งผลให้ผลผลิตในผลิตภัณฑ์ใหม่และเทคโนโลยีขั้นสูงของเส้นเงิน เพิ่มขึ้นในปี 2534 ถึง 180 พันล้านหยวน [6]

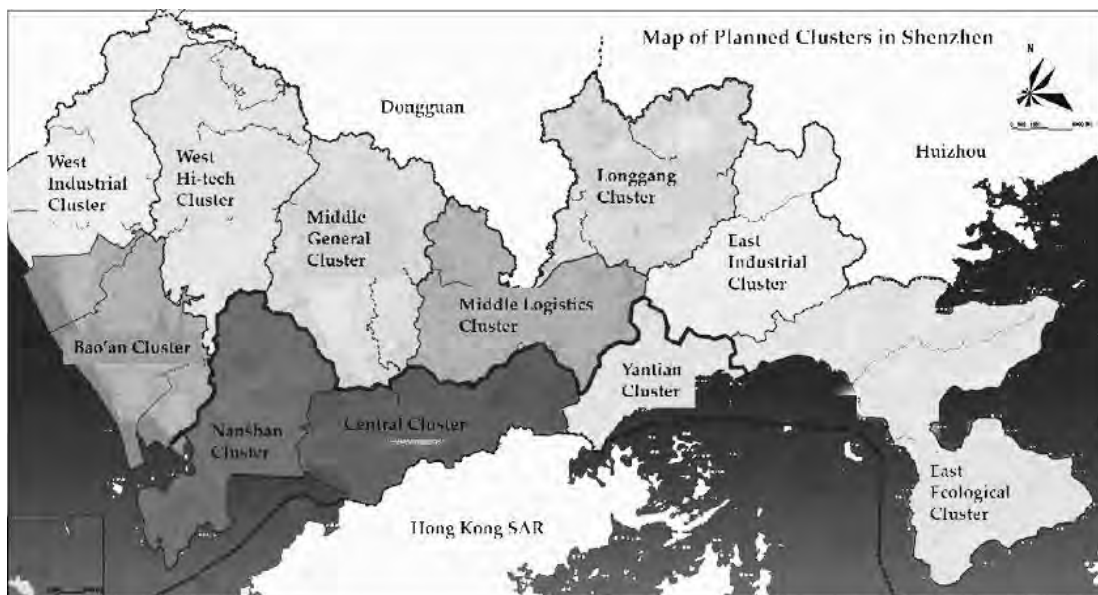
ปี 2535 - 2550 เส้นเงินมีการพัฒนาให้เป็นกลุ่มบริการที่ทันสมัยและกลุ่มเทคโนโลยีขั้นสูง เน้นการพัฒนาโครงสร้างอุตสาหกรรมโดยรัฐบาลเมืองเส้นเงินใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่การเป็นระบบ

เศรษฐกิจจาก “Headquarter” ด้วยการเชิญชวนบริษัทข้ามชาติย้ายบริษัทแม่ให้มาอยู่ในเส้นเงิน โดยให้การจูงใจ ภาษี และวิธีการต่าง ๆ เช่น [7]

1. นโยบายสำหรับการดำเนินธุรกิจที่ให้ความมั่นใจแก่บริษัทจากต่างประเทศทั้งมาตรการที่สนับสนุนการดำเนินงานของบริษัทข้ามชาติและพัฒนาระบบการบริหารและบริการภาครัฐที่เป็นพิเศษสำหรับบริษัทที่เลือกจะตั้ง Headquarter ที่เมืองเส้นเงิน เป็นต้น

2. การรวมเขตอุตสาหกรรม (Industrial Parks) ต่าง ๆ กว่า 100 แห่ง ที่อยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษเมืองเส้นเงิน (ซึ่งกว่าร้อยละ 90 อยู่นอกตัวเมืองเส้นเงิน) เข้าไว้ด้วยกัน เพื่อให้ง่ายต่อการระบบการขนส่งวัตถุดิบและส่งออก

3. การส่งเสริมการรวมกลุ่มคลัสเตอร์ของธุรกิจและการรวมกลุ่มของอุตสาหกรรมที่มีลักษณะเชื่อมโยงส่งเสริมกิจกรรมซึ่งกันและกัน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารความรู้ตลอดจนทรัพยากรต่าง ๆ ระหว่างกันเพื่อร่วมสร้างนวัตกรรมและดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายอีกทั้งเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้วยพื้นที่และการรวมกลุ่มของอุตสาหกรรมเพื่อให้เกิดการพึ่งพาทรัพยากรร่วมกันเพื่อเชื่อมโยงกับผู้ผลิต ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ อุตสาหกรรมสนับสนุน สถาบันการศึกษา สถาบันเฉพาะทางหน่วยงานรัฐ องค์กรเอกชน ตัวอย่างการรวมกลุ่มคลัสเตอร์ในเมืองเส้นเงิน เช่น อุตสาหกรรมไฮเทคโนโลยี เฟอร์นิเจอร์ อุปกรณ์ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ (รูปที่2)

รูปที่ 2 แผนที่แสดงการรวมกลุ่มของอุตสาหกรรมในเมืองเซินเจิ้น ที่มา: [8]

ปี 2550 การส่งออกใหม่ของเซินเจิ้นเน้นผลิตภัณฑ์ไฮเทค คิดเป็นร้อยละ 23.2 ของยอดรวมของประเทศ (จีน) บริษัทต่างประเทศได้เข้ามาลงทุนจัดตั้งบริษัทในเซินเจิ้น เช่น Intel IBM Toshiba Sanyo Seagate ISTC Phillips Compaq Samsung Emerson Olympus Epson Alcatel-Lucent และ Thomson เป็นต้น อุตสาหกรรมโทรคมนาคม คอมพิวเตอร์และอิเล็กทรอนิกส์ คิดเป็นสัดส่วนทั้งหมดประมาณ 50% ของอุตสาหกรรมทั้งหมดในเมืองเซินเจิ้น [9]

ปี 2551 - 2558 เซินเจิ้นได้รับการพิจารณาให้เป็นเมืองนำร่องด้านนวัตกรรมแห่งชาติ (National Innovation City) โดยเน้นการพัฒนา 6 อุตสาหกรรมหลัก ได้แก่ ด้านอุตสาหกรรมชีวภาพ ด้านอินเทอร์เน็ต ด้านแหล่งพลังงานใหม่ ด้านวัสดุใหม่ ด้านนวัตกรรมเชิงวัฒนธรรม และด้านเทคโนโลยีข้อมูลข่าวสารยุคใหม่ ปัจจุบันเซินเจิ้น ของจีนจะมีบริษัท FinTech ยูนิคอร์น (กิจการที่มีมูลค่ามากกว่า 1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)

ถึง 8 แห่ง ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับสหรัฐอเมริกา ที่มียูนิคอร์น 12 แห่ง แต่มูลค่าบริษัท FinTech ยูนิคอร์นของจีนขณะนี้ได้เพิ่มขึ้นมากกว่า เก้าแสนหกหมื่นสี่พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ทำให้เวลานี้ บริษัท FinTech ยูนิคอร์น ของจีนมีมูลค่าสูงที่สุดในโลก [10]

ปี 2559 มีขนาดเศรษฐกิจเป็นอันดับที่ 4 ของจีน เป็นเมืองที่มีมูลค่าการส่งออกเป็นอันดับ 1 ของประเทศเป็นเวลากว่า 15 ปีติดต่อกันและเป็นฐานส่งออกที่ใหญ่ที่สุด โดยเซินเจิ้นเป็นผู้นำและผู้ผลิตที่สำคัญในอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์และการสื่อสารที่สำคัญที่สุดของจีน เช่น [3]

- Huawei Technologies เป็นบริษัทผลิตและจัดหาอุปกรณ์ทางด้านเครือข่ายและโทรคมนาคมที่ใหญ่ที่สุดของจีน และให้บริการมากกว่า 100 ประเทศทั่วโลกโดยมีผลิตภัณฑ์และบริการที่หลากหลายครอบคลุมกลุ่มผลิตภัณฑ์ไร้สาย (Wireless Products) ผลิตภัณฑ์เครือข่าย (Network Products) รวมถึง

แอปพลิเคชัน และโปรแกรมซอฟต์แวร์ต่าง ๆ

- ZTE Corporation เป็นบริษัทผู้ให้บริการระดับโลกทางด้านอุปกรณ์การสื่อสารจำพวกผลิตภัณฑ์เครือข่าย (Products) และผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับโทรศัพท์มือถือ ปัจจุบันให้บริการกว่า 140 ประเทศทั่วโลก

- Konka Group เป็นผู้ผลิตสินค้าอิเล็กทรอนิกส์และโทรคมนาคม โทรศัพท์ ตู้เย็น เครื่องปรับอากาศ และโทรศัพท์มือถือ เป็นต้น

- TCL เป็นผู้ผลิตสินค้าอิเล็กทรอนิกส์รายใหญ่ โดยมีความชำนาญด้านอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้า ประเภทโทรทัศน์ เครื่องปรับอากาศ โทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ เครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ รวมไปถึงสื่ออิเล็กทรอนิกส์

1.6 ผลจากการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเลิ่นเจิ้น [3]

1. ขยายผลและนำระบบเศรษฐกิจโดยใช้กลไกตลาดที่เรียกว่า “เศรษฐกิจกลไกตลาดแบบจีน” (Socialist Market Economy with Chinese Characteristic) ซึ่งประสบผลสำเร็จในเขตเศรษฐกิจพิเศษเลิ่นเจิ้นไปในภูมิภาคอื่นของประเทศ

2. จากสภาพทางภูมิศาสตร์และสถานที่ตั้งของเขตเศรษฐกิจพิเศษเลิ่นเจิ้นที่มีพื้นที่อยู่ใกล้กับฮ่องกงและมาเก๊า ส่งผลให้เป็นศูนย์กลางในการติดต่อกับนานาชาติเนื่องจากทั้งสองแห่งเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจการเงินและเป็นที่ตั้งของตลาดหลักทรัพย์แห่งที่ 2 ของจีน มีระบบคมนาคมที่สำคัญของภูมิภาค และประเทศจีนมีท่าเรือที่มีปริมาณขนส่งสินค้ามาก

เป็นอันดับ 2 ของประเทศ และเป็นอันดับ 4 ของโลก ทำอากาศยานขนาดใหญ่ติดอันดับ 1 ใน 4 ของสนามบินใหญ่ของประเทศ ถือว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษเลิ่นเจิ้นเป็นเมืองที่ประสบความสำเร็จมากที่สุดในบรรดาเขตเศรษฐกิจพิเศษของจีน

3. จากผลการพัฒนาทั้งโครงสร้างพื้นฐาน ปฏิรูปกฎหมายต่าง ๆ ที่สนับสนุนการลงทุนของทั้งชาวจีนและชาวต่างชาติ ส่งผลให้ในปี 2557 มณฑลกว่างตุงมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจสูงถึงร้อยละ 9 ของมูลค่า GDP ทั้งหมดของจีนหรือคิดเป็นมูลค่าสูงถึง 6.78 ล้านล้านหยวน โดยมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจสูงกว่าร้อยละ 10 เป็นเวลานานติดต่อกันหลายปี

2. ประเด็นศึกษาเขตเศรษฐกิจพิเศษเมืองเลิ่นเจิ้น

2.1 การบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษเมืองเลิ่นเจิ้น [4]

การบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะแรก (พ.ศ. 2523-2534) เขตเศรษฐกิจพิเศษเลิ่นเจิ้นตั้งขึ้นตามกฎหมายของมณฑลกว่างตุง (Regulations on Special Economic Zones in Guangdong Province) ประสงค์ให้เขตเศรษฐกิจพิเศษเลิ่นเจิ้นเป็นแม่แบบในการเปิดประเทศเพื่อการพัฒนา เรียกว่า “The Testing Bed of Deng Xiaoping’s Reform and Opening Up” ซึ่งต่อมากฎหมายนี้ได้รับความเห็นชอบจากสภาประชาชนจีน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งครั้งที่ 5 (The Fifth National People’s Congress) ในสมัยการประชุมครั้งที่ 15 เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม พ.ศ. 2523

เพื่อให้การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษดำเนินไป
อย่างเป็นระบบและเอื้อต่อการลงทุนของนักลงทุน
รัฐบาลกลางถ่ายโอนอำนาจให้แก่รัฐบาลมณฑล
กวางตุ้งและได้จัดตั้งให้มืองค์รณะพิเศษขึ้น ได้แก่
“คณะกรรมการมณฑลกวางตุ้งเพื่อการบริหาร
จัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษ” (Guangdong Province
Committee for Administering Special Economic
Zones: GPC) เพื่อทำหน้าที่บริหารจัดการเขตเศรษฐกิจ
พิเศษในนามรัฐบาลมณฑลกวางตุ้ง (มาตรา 3) มี
ฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐ กฎหมายกำหนดให้
คณะกรรมการบริหารมณฑลกวางตุ้งเป็นผู้แต่งตั้ง GPC

GPC เป็นองค์กรที่มีอำนาจบริหารจัดการ
เบ็ดเสร็จเหนือพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยมาตรา 5
มาตรา 7 และมาตรา 23 ของกฎหมายจัดตั้ง SEZ
กำหนดให้ GPC มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1. จัดทำและดำเนินการตามแผนพัฒนา
เขตเศรษฐกิจพิเศษ
2. ตรวจสอบและอนุมัติโครงการของผู้ประกอบ
การในเขตเศรษฐกิจพิเศษ
3. ควบคุมการจดทะเบียนพาณิชย์ และ
อุตสาหกรรมในเขตเศรษฐกิจพิเศษ
4. ควบคุมการใช้ที่ดินในเขตเศรษฐกิจพิเศษ
5. ประสานความร่วมมือของผู้ประกอบการและ
หน่วยงานเกี่ยวกับการธนาคาร การประกันภัย การ
จัดเก็บภาษีอากร การศุลกากร การตรวจคนเข้าเมือง การ
ไปรษณีย์และการสื่อสารและหน่วยงานอื่นที่ตั้งอยู่
ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

6. จัดหาพนักงานและคนงานให้แก่ผู้ประกอบการ
ภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษและคุ้มครองสิทธิประโยชน์
ของพนักงานและคนงาน

7. จัดหาและก่อสร้างบรรดาสาธารณูปโภค
ต่าง ๆ ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

8. อนุมัติจดทะเบียนและออกใบอนุญาตเป็น
ผู้ประกอบการในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

9. จัดตั้งสถาบันการศึกษาและวัฒนธรรม

10. จัดหา Health Facilities และบริการ
สาธารณะในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

11. รักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอัน
ดีในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

GPC เป็นองค์กรที่มีอำนาจบริหารจัดการ
เบ็ดเสร็จภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษเมืองเส้นเงิน
ปกครองพื้นที่ 4 อำเภอ ที่อยู่ในเขตเศรษฐกิจ
พิเศษเดิม จึงคงเหลือเพียงอำนาจในการบริหาร
จัดการ 2 อำเภอ ที่อยู่นอกเขตเศรษฐกิจพิเศษ
เท่านั้น นอกจากนี้ องค์กรปกครองท้องถิ่นระดับ
อำเภอ แขวง และหมู่บ้านภายในเขต 4 อำเภอ ที่
เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษก็เปลี่ยนมาขึ้นตรงต่อ GPC

ระยะที่สอง (2535 - ปัจจุบัน) เนื่องจากการ
ดำเนินงานของเขตเศรษฐกิจพิเศษเส้นเงินเป็น
ระบบแล้วสามารถบริหารจัดการเองได้ ดังนั้นเมื่อ
วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2535 มติคณะรัฐมนตรีจาก

สภาประชาชนซึ่งมาจากการเลือกตั้งครั้งที่ 7 (The Seventh National People's Congress) ให้เมืองเสิ่นเจิ้น มีอำนาจตรากฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษเสิ่นเจิ้นแทน GPC จึงเป็นองค์กรบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษเสิ่นเจิ้นในปัจจุบัน และองค์กรปกครองท้องถิ่นระดับอำเภอ แขวง และหมู่บ้านภายในเขต 4 อำเภอที่เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษก็กลับมาขึ้นตรงต่อเมืองเสิ่นเจิ้นเช่นเดิม

2.2 นโยบายของรัฐบาลที่สนับสนุนการลงทุนจากนักลงทุนต่างชาติ [3]

1) การลดภาษีนิติบุคคลแก่บริษัทต่างชาติ กล่าวคือ บริษัทต่างประเทศจะเสียภาษีในอัตราร้อยละ 15 ในขณะที่ผู้ประกอบการจีนเสียภาษีถึงร้อยละ 33 ทั้งนี้ ตั้งแต่ปี 2551 ได้ปรับอัตราภาษีนิติบุคคลเป็นร้อยละ 25 เท่ากันทั้งสองประเภท ยกเว้นกิจการในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูงและบริษัทขนาดเล็กในเมืองของบริษัทต่างชาติจะยังคงได้รับสิทธิพิเศษเช่นเดิม [7]

2) กิจการที่เริ่มดำเนินการก่อนปี 2528 หรือลงทุนตั้งแต่ 5 ล้านเหรียญสหรัฐขึ้นไป (ประมาณ 200 ล้านบาท) หรือผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีระดับสูงได้รับการยกเว้นภาษีอัตราภาษีเงินได้อยู่ที่ ร้อยละ 15 หากมีผลประกอบการดีจะได้รับการพิจารณาลดหย่อนภาษีเป็นกรณีพิเศษ (มาตรา 14)

3) ผู้ประกอบการมีอิสระที่จะประกอบกิจการภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษและการจ้างชาวต่างประเทศเฉพาะงานด้านเทคนิคและบริหารจัดการ (มาตรา 10)

4) เครื่องจักร ชิ้นส่วน วัตถุดิบ และสิ่งอื่นที่นำเข้าจากต่างประเทศเพื่อใช้ในการประกอบการภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษได้รับการยกเว้นอากรขาเข้า (มาตรา 13)

5) ค่าเช่าที่ดินในเขตเศรษฐกิจพิเศษต่ำมากเมื่อเทียบกับอัตราค่าเช่านอกเขตเศรษฐกิจพิเศษ นักลงทุนจะต้องส่งสินค้าที่ผลิตได้ออกขายนอกสาธารณรัฐประชาชนจีนทั้งหมดหากนักลงทุนประสงค์ที่จะขายสินค้าที่ผลิตได้ภายในสาธารณรัฐประชาชนจีนต้องได้รับอนุญาตจากเมืองเสิ่นเจิ้นก่อน

6) สามารถให้นักลงทุนเข้าถึงทุนทางที่ดินและโครงสร้างพื้นฐานได้ด้วยการให้เช่า 99 ปี

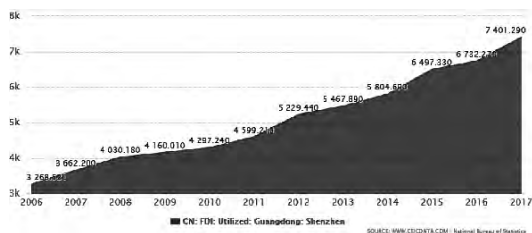
7) การอนุญาตให้บริษัทต่างชาติสามารถส่งกำไรกลับประเทศได้

8) มีการส่งเสริมนโยบายการนำเข้าและส่งออกสินค้าที่มุ่งใจการลงทุนของทั้งนักลงทุนชาวจีนและชาวต่างชาติ

2.3 รูปแบบการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษเสิ่นเจิ้น

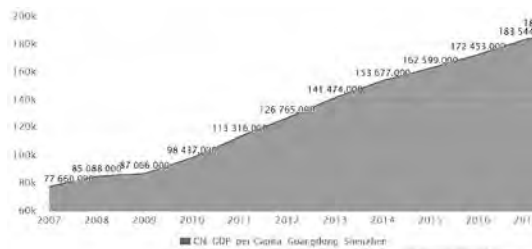
การลงทุนเริ่มแรกประกอบด้วย 3 แบบ คือ รูปแบบกิจการร่วมค้า (joint venture) กิจการร่วมค้าที่มีการลงทุนโดยต่างชาติและชาวจีนในรูปแบบทุน (Chinese-foreign equity joint ventures) และบริษัทต่างประเทศที่เป็นเจ้าของทั้งหมด (solely foreign-owned enterprises) [11] ในเดือนธันวาคม 2529 ได้อนุมัติโครงการลงทุนจำนวน 37 โครงการ ซึ่งเป็นการลงทุนจากต่างประเทศเพื่อสร้างกองทุนจากต่างประเทศ โดยในช่วงแรกการลงทุนจากต่างประเทศส่วนใหญ่ เป็นการส่งออกกิจการแปรรูปบริษัทจัดหาวัสดุ (รวมถึงชิ้นส่วนและส่วนประกอบ) และการออกแบบหรือประกอบงาน ทำให้เสิ่นเจิ้นมีการขยายตัวทางการค้า การผลิตและการแปรรูป การบริการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เนื่องจากมีการลงทุนจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment : FDI) เข้ามาลงทุนในเสิ่นเจิ้น เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง [4]

ต่อมาในปี 2530 เส้นเงิน ได้จัดตั้งสำนักงาน การลงทุนต่างประเทศ การส่งเสริมให้รับผิดชอบการ วางแผนการประสานงานการอนุมัติการจัดการและ การให้บริการสำหรับโครงการที่เกี่ยวข้องกับการ ลงทุนต่างประเทศ [12] การลงทุนสำหรับการค้า การลงทุนจากต่างประเทศ คืออนุญาตให้ลงทุนใน กิจการที่ถือหุ้นร้อยละ 100 ส่งผลให้มีเงินลงทุนจาก ต่างประเทศเพิ่มขึ้นทุกปี (รูปที่ 3) และในปี 2550 มีมูลค่าการส่งออก 168.49 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ และมูลค่าการนำเข้า 119.04 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ

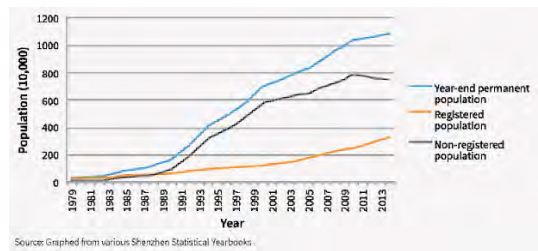

รูปที่ 3 การลงทุนจากต่างประเทศ ที่มา : [13]

จากการลงทุนของของชาวต่างชาติส่งผลให้ อัตราการเติบโตของ GDP ที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นเมืองอันดับ 4 ที่มี GDP สูงด้านการส่งออก GDP ของเส้นเงิน ปี 2018 อยู่ที่ 189,568 พันล้านหยวน (รูปที่ 4) อุตสาหกรรมที่สำคัญ ได้แก่ การสื่อสาร คอมพิวเตอร์อิเล็กทรอนิกส์ และด้านธุรกิจการเงิน [13] โดยมีมูลค่าเพิ่มด้านอุตสาหกรรมถึง 719,000 ล้านหยวน

รูปที่ 4 GDP เส้นเงิน ที่มา: [13]

รูปที่ 5 จำนวนประชากรในเมืองเส้นเงิน ที่มา: [15]

2.4 ปัจจัยความสำเร็จของการเป็นเขตเศรษฐกิจ พิเศษเส้นเงิน [14]

1. สภาพแวดล้อมทางการเงิน รัฐบาลจีน กลางได้สร้างที่ดึงดูดต่อการลงทุนของต่างชาติ จนทำให้ตั้งแต่เริ่มจัดตั้งเขตเศรษฐกิจขึ้นมีการ ลงทุนเพิ่มขึ้นจากต่างชาติ 10% ทุกปี ทำให้เส้นเงินมี ศักยภาพในการแข่งขันมากขึ้น รวมถึงการลด ความเสี่ยงในการประกอบธุรกิจของสถาบันการเงิน และเพิ่มศักยภาพทางการแข่งขันอีกด้วย

2. ระบบภาษี ปฏิรูปเพื่อดึงดูดให้ผู้ประกอบการ ต่างชาติสนใจลงทุน เช่น ผู้ประกอบการต่างชาติ ที่มาลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจะเสียภาษีใน อัตราร้อยละ 15 ต่างจากผู้ประกอบการจีนที่ ต้องเสียภาษีอัตราร้อยละ 33

3. สนับสนุนให้มีสัญชาติจีน เส้นเงินได้เปิด โอกาสให้ชาวต่างชาติคนรุ่นใหม่ ที่มีความรู้ความ สามารถเข้ามาอาศัยโดยให้สัญชาติจีนแก่ชาวต่างชาติ ปัจจุบันเป็นการสร้างรากฐานองค์ความรู้ที่สำคัญให้ กับเส้นเงินอย่างมาก เนื่องจากบุคลากรเหล่านี้จะนำ ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์มาพัฒนาเศรษฐกิจ เส้นเงินให้รุดหน้ามากยิ่งขึ้น จากรูปที่ 5 จะเห็นได้ว่า จำนวนประชากรที่ได้รับสัญชาติจีนได้เพิ่มขึ้นอย่าง ต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2522 เป็นต้นมา

4. โครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภค

ระบบไฟฟ้า น้ำประปา โทรคมนาคม เส้นเงินมีความพร้อมที่จะรองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจและการจัดตั้งเขตอุตสาหกรรม หรือธุรกิจต่าง ๆ

5. การบริหารจัดการ รัฐบาลของเส้นเงินเน้นการทำงานที่มีความคล่องตัว รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ไม่ยุ่งยากซับซ้อน และมีกระบวนการที่ได้รับอนุมัติรวดเร็ว ซึ่งเป็นรูปแบบ “One-stop service” บริการแบบเบ็ดเสร็จจุดเดียว สามารถตรวจสอบให้เกิดความโปร่งใสและเพื่อให้เป็นมิตรต่อการดำเนินธุรกิจ

6. มีการส่งเสริมการรวมตัวของกลุ่มธุรกิจ รัฐบาลส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มกันเป็นคลัสเตอร์ของภาคธุรกิจเพื่อให้เกิดประหยัดต่อขนาดธุรกิจ

7. กฎหมายและมาตรการทางกฎหมาย เช่น กฎหมายแรงงานที่มีความยืดหยุ่นสูง และการอนุญาตให้นักลงทุนต่างชาติสามารถถือหุ้นในกิจการบางประเภทได้ 100%, อนุญาตให้มีการเช่าที่ดินและโครงสร้างพื้นฐานได้นานถึง 99 ปีที่เอื้อต่อการให้ผู้ประกอบการเข้ามาลงทุนในเส้นเงินอย่างมาก

8. การเชื่อมโยง รัฐบาลเชื่อมโยงเศรษฐกิจภาพรวมของจีนให้สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางที่ส่งเสริมกับเศรษฐกิจภายในเส้นเงิน

9. นโยบายทางการคลัง มีนโยบายที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของธุรกิจและอุตสาหกรรม

3. การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกในประเทศไทย

3.1 การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก [15]

รูปที่ 6 พื้นที่ของ EEC ที่มา : [16]

การจัดตั้งระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุน และการอำนวยความสะดวกในการประกอบกิจการอันเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และเพื่อกระจายการพัฒนาไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ภาคตะวันออกของไทยยังมีความสำคัญในแง่ของการเป็น ‘จุดยุทธศาสตร์’ ทางเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ ที่สามารถเชื่อมการค้าไปยังประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคทั้งจีน และอินเดียได้ระเบียงเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor (EEC) เป็นแผนยุทธศาสตร์ภายใต้ไทยแลนด์ 4.0

วิสัยทัศน์ เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเป็นต้นแบบพัฒนาเชิงพื้นที่ที่สมบูรณ์แบบช่วยผลักดันการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 และให้ประเทศไทยก้าวขึ้นสู่ระดับประเทศพัฒนาโดยเร็วที่สุด

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

(1) พัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ทันสมัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

(2) จัดให้มีการให้บริการภาครัฐแบบเปิดเสรีจากรบวงจร เพื่อลดอุปสรรคและต้นทุนในการประกอบกิจการ

(3) จัดทำโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคที่มีประสิทธิภาพ มีความต่อเนื่อง ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก และเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบโดยสมบูรณ์

(4) กำหนดการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเหมาะสมกับสภาพและศักยภาพของพื้นที่โดยสอดคล้องกับหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน

(5) พัฒนาเมืองให้มีความทันสมัยระดับนานาชาติที่เหมาะสมต่อการอยู่อาศัยอย่างสะดวกปลอดภัย เข้าถึงได้โดยถ้วนหน้าและการประกอบกิจการอย่างมีคุณภาพ มีเป้าหมายหลักในการเติมเต็มภาพรวมในการส่งเสริมการลงทุน ซึ่งจะเป็นการยกระดับอุตสาหกรรมของประเทศเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน และทำให้เศรษฐกิจของไทยเติบโตได้ในระยะยาว

(6) การยกระดับพื้นที่ในเขต 3 จังหวัด คือ ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา โดยมีการประกาศเขตส่งเสริมใน 5 พื้นที่ ประกอบด้วย [17]

1. เขตส่งเสริมระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก : เมืองการบินภาคตะวันออก (Special EEC Zone : Eastern Airport City) ตั้งอยู่บนพื้นที่ 6,500 ไร่ บริเวณสนามบินนานาชาติอู่ตะเภา เพื่อยกระดับสนามบินอู่ตะเภาให้เป็นศูนย์กลางการบิน

2. เขตส่งเสริมนวัตกรรมระเบียบเศรษฐกิจพิเศษ

ภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor of Innovation : EECi) ตั้งอยู่ในบริเวณวังจันทร์วัลเลย์ จ.ระยอง พื้นที่ 3,000 ไร่ และบริเวณอุทยานรังสรรค์นวัตกรรมอวกาศ อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี พื้นที่ 120 ไร่ เพื่อยกระดับอุตสาหกรรม และชุมชนด้วยการพัฒนาวิจัยและนวัตกรรม

3. เขตส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรมดิจิทัล (Digital Park Thailand : EECd) ตั้งอยู่ที่ อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี บนพื้นที่ 709 ไร่ เพื่อขยายและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลรองรับการเป็นศูนย์กลางข้อมูล (Data Hub) ของอาเซียน

4. นิคมอุตสาหกรรม Smart Park อยู่ที่ จ.ระยอง ครอบคลุมพื้นที่ 1,466 ไร่

5. นิคมอุตสาหกรรมเหมราช อีสเทิร์นซีบอร์ด 4 อยู่ที่ จ.ระยอง ครอบคลุมพื้นที่ 1,900 ไร่

3.2 เป้าหมายของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก [17]

โครงการ EEC มีเป้าหมายยกระดับพื้นที่เขตเศรษฐกิจภาคตะวันออกให้กลายเป็น “World-Class Economic Zone” เพื่อดึงดูดการลงทุนในอุตสาหกรรม Super Cluster และอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ เพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจในอีก 20 ปีข้างหน้า แทนที่ Eastern Seaboard เดิม โดยคาดการณ์ว่าการลงทุนใน EEC จะกระตุ้นให้เศรษฐกิจขยายตัวเฉลี่ย 5% ต่อปี สร้างการจ้างงานในภาคอุตสาหกรรมและบริการ 100,000 อัตราต่อปี สร้างฐานภาษีใหม่ไม่ต่ำกว่า 1 แสนล้านบาทต่อปี รวมทั้งสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวกว่า 10 ล้านคนต่อปีและสร้างฐานรายได้เพิ่มไม่น้อยกว่า 4.5 แสนล้านบาทต่อปี

4. ประเด็นการศึกษาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

4.1 การบริหารจัดการระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก [18]

เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกมีการบริหารจัดการโดยให้มีคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน รองนายกรัฐมนตรีเป็นรองประธาน มีรัฐมนตรี ภาคราชการ เอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นกรรมการ รวมทั้งสิ้น 28 คน มีรัฐมนตรีว่าการ จำนวน 14 คน ได้แก่

1. ด้านความมั่นคง จำนวน 2 ท่าน ได้แก่ กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย

2. ด้านเศรษฐกิจ จำนวน 9 ท่าน ได้แก่ กระทรวงการคลัง กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงพลังงาน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

3. ด้านสังคมจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข

- ข้าราชการประจำ จำนวน 3 คน ได้แก่ เลขาธิการ ศสช. เลขาธิการ BOI และผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ

- ภาคเอกชนจำนวน 3 คน ได้แก่ ประธานกรรมการสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยและประธานสมาคมธนาคารไทย

- ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกิน 5 คน

คณะกรรมการนโยบายมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

1) กำหนดนโยบายและอนุมัติแผนการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

2) อนุมัติแนวทาง หลักเกณฑ์ และวิธีการดำเนินการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก รวมตลอดทั้งการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเป็นไปอย่างเหมาะสม และต่อเนื่องเชื่อมโยงกันอย่างสมบูรณ์

3) กำหนดภารกิจและหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ต้องดำเนินการเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเป็นไปตามนโยบายและแผน ทั้งภายในและภายนอกกระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

4) กำหนดเขตส่งเสริมและสิทธิประโยชน์ที่ผู้ประกอบการ ผู้อยู่อาศัย หรือผู้พำนักในเขตส่งเสริมแต่ละแห่งจะได้รับตามความเหมาะสม รวมทั้งหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการได้รับสิทธิประโยชน์ดังกล่าว

5) อนุมัติหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินงานของ สกรศ. ตลอดจนกำหนดโครงสร้างการบริหารงาน และอัตราค่าตอบแทนของเลขาธิการและผู้ปฏิบัติงานใน สกรศ.

6) กำกับดูแลและติดตามการดำเนินการของ กรศ. และ สกรศ.

7) ดำเนินการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในคำสั่งนี้

8) ดำเนินการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

4.2 กฎหมายเพื่อการจัดตั้งระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก [19]

สำนักงานคณะกรรมการนโยบาย EEC กำหนดให้มีกฎหมายแยกออกมาจากกฎหมายปกติเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินการต่าง ๆ ประกอบด้วย 8 ฉบับ ได้แก่ 1. กฎหมายว่าด้วยการขุดดินและถมดิน 2. กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร 3. กฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนเครื่องจักร 4. กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข 5. กฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง เฉพาะเพื่อการอนุญาตให้คนต่างด้าวตามมาตรา 45 (1) หรือ (2) อยู่ต่อในราชอาณาจักร 6. กฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์ 7. กฎหมายว่าด้วยโรงงาน 8. กฎหมายว่าด้วยการจัดสรรที่ดิน หากกฎหมายกำหนดให้ผู้ดำเนินการหรือผู้กระทำได้ รับอนุมัติใบอนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการนโยบาย EEC เป็นผู้ที่มีอำนาจอนุมัติ

นอกจากนี้ยังมี พ.ร.บ.ส่งเสริมการลงทุน และร่าง พ.ร.บ.เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย พ.ศ. 2560 ซึ่งเน้นการลงทุนในอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีเป้าหมาย (Core Technologies) ซึ่งจะสนับสนุนการลงทุนในอุตสาหกรรมบนพื้นที่ EEC ของประเทศสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย พ.ศ.2560 เพื่อเร่งการลงทุนจากต่างชาติและภาคเอกชนในพื้นที่ EEC [21]

การปรับปรุง พ.ร.บ. ส่งเสริมการลงทุน [20]

รัฐบาลได้ปรับปรุง พ.ร.บ.ส่งเสริมการลงทุน ฉบับใหม่ ปี 2562 โดยการให้สิทธิประโยชน์การลงทุนจะให้กับผู้ที่ลงทุนผลิตเป็นสำคัญ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมและสามารถตรวจสอบการทำงานของภาครัฐได้มากขึ้น และได้กำหนดให้มีคณะกรรมการจากภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาการลงทุนเพิ่มขึ้น และให้ความเห็นในการลงทุนของภาครัฐ รวมถึงสิทธิประโยชน์ครอบคลุมผู้ใช้-ผู้ผลิต-

ผู้สนับสนุน การให้สิทธิประโยชน์กับผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ที่รัฐบาลสนับสนุนนั้นก็เพื่อให้แน่ใจว่าผลิตภัณฑ์นั้นมีความต้องการรองรับในจำนวนที่เพียงพอ ยกตัวอย่างเช่น การผลิตพลาสติกที่ย่อยสลายได้ (Bioplastic) จะเกิดขึ้นในขนาดที่ลงทุนได้ในต้นทุนที่ถูกก็จำเป็นต้องมีการสนับสนุนให้มีการใช้พลาสติกเหล่านั้นภายในประเทศ การทำรถยนต์ไฟฟ้าซึ่งเป็นรถยนต์อนาคตจำเป็นต้องสนับสนุนให้ภาครัฐและประชาชนใช้เป็นตัวอย่าง เพื่อให้ขนาดของการผลิตชิ้นส่วนและบริการหลังการขายที่มีประสิทธิภาพ การให้สิทธิประโยชน์กับผู้สนับสนุนโดยเฉพาะสถาบันการศึกษา สถาบันเทคโนโลยี และสถาบันมาตรฐานต่าง ๆ ก็เพื่อให้สถาบันเหล่านั้นเข้ามาร่วมในกระบวนการถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี โดยได้มีการกำหนดในเงื่อนไขส่งเสริมการลงทุนว่า ทุกโครงการลงทุนต้องมีส่วนเชื่อมโยงกับสถาบันการศึกษา หรือสถาบันเทคโนโลยี เพื่อให้คนไทยสามารถรับรู้และนำเทคโนโลยีเหล่านั้นไปขยายผลต่อไปในอนาคต

4.3 นโยบายภาครัฐในการสนับสนุนการลงทุนในระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก [20]

1. การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล สำหรับบางกิจกรรมได้นานสูงสุด 13 ปี (อาศัยอำนาจตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมการลงทุน) โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเป้าหมาย การแพทย์ครบวงจร บีโตร์เคมี อากาศยาน และเขตนวัตกรรมเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EECi) ด้วยการให้สิทธิประโยชน์ตามร่าง พ.ร.บ. จำนวน 2 ฉบับ จะได้รับยกเว้นภาษีนิติบุคคลถึง 13 ปี

2. ได้รับการยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักรวัตถุดิบที่นำเข้ามาผลิตเพื่อส่งออก และของที่นำเข้ามาเพื่อการวิจัยและพัฒนา

3. การให้เงินสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการลงทุน การวิจัยและพัฒนา การส่งเสริมนวัตกรรม หรือการพัฒนาบุคลากรเฉพาะด้านของกิจการในอุตสาหกรรมเป้าหมาย

4. อนุญาตให้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินเพื่อประกอบกิจการที่ได้รับการส่งเสริม

5. สิทธิการเช่าที่ดินราชพัสดุถึง 50 ปี และสามารถพิจารณาต่ออายุอีก 49 ปี

6. จัดเก็บอัตราภาษีรายได้บุคคลธรรมดาที่เป็นผู้เชี่ยวชาญและระดับนานาชาติอยู่ในระดับไม่เกินร้อยละ 17 และสำหรับผู้เชี่ยวชาญระดับสูงและผู้บริหารระดับสูงที่จำเป็นในโครงการลงทุนและสามารถสร้างประโยชน์ให้ประเทศอัตราภาษีรายได้ไม่เกินร้อยละ 15

7. มีการจัดตั้งระบบ One-stop Service อำนวยความสะดวกให้กับนักลงทุน ให้บริการข้อมูลข่าวสาร การขออนุญาต ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบการ การค้า การส่งออก นำเข้า ในจุดเดียว

8. ให้สิทธิประโยชน์การส่งออก และการทำงานของผู้เชี่ยวชาญและเจ้าหน้าที่ระดับสูงจากต่างประเทศ เทียบเท่ากับคนไทยครั้งละ 5 ปี ตลอดช่วงอายุการส่งเสริมการลงทุน

9. เครื่องมือสนับสนุน – ส่งเสริม – อำนวยความสะดวกในการลงทุนแบบครบวงจร

10. สนับสนุนอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ลงทุนในระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกโดยการลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลร้อยละ 50 ของอัตราปกติเป็นระยะเวลาอีก 5 ปี สำหรับ 5 กิจการ คือ กิจการโครงสร้างพื้นฐาน กิจการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ กิจการที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยและพัฒนา

และเทคโนโลยีชีวภาพ กิจการบริการมูลค่าสูง (High Value Services) กิจการที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ รัฐยังสนับสนุนอุตสาหกรรมเป้าหมายที่มีศักยภาพจะเป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (New - Growth Engine) ของไทย เพื่อให้เกิดการลงทุนพัฒนาและขับเคลื่อน 10 อุตสาหกรรมเป้าหมายของไทย ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมไทย 4.0 (Thailand 4.0) ในระยะ 20 ปี (2560-2579) อันจะมีส่วนช่วยเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของประเทศในระยะยาว [19] โดยสามารถแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1) อุตสาหกรรมเป้าหมาย (First S - Curve) ประกอบด้วยอุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ (Next Generation Automotive) อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ (Smart Electronics) อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Affluent, Medical and Wellness Tourism) การเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ (Agriculture and Biotechnology) และอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปอาหาร (Food for the Future)

2) อุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษ (New S - Curve) ประกอบไปด้วย อุตสาหกรรมหุ่นยนต์ (Robotics) อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ (Aviation and Logistics) อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ (Bio-Fuels and Biochemicals) อุตสาหกรรมดิจิทัล (Digital) และอุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร (Medical Hub)

4.4 การลงทุนในระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก [20]

การร่วมลงทุนกับเอกชนหรือให้เอกชนเป็นผู้ลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มีโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ 6 โครงการระหว่างภาครัฐและเอกชน (Public Private Partnerships : PPP) ประกอบด้วย

1. สนามบินอู่ตะเภาและเมืองการบินภาคตะวันออก

2. ศูนย์ซ่อมบำรุงอากาศยานอุตะเถา
3. รถไฟฟ้าความเร็วสูง
4. สนามบิน
5. ท่าเรือแหลมฉบังระยะที่ 3
6. ท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด ระยะที่ 3
7. เขตส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรมดิจิทัล (EECd)

การลงทุนดังกล่าว เป็นโครงการที่ต้องการเงินลงทุนจำนวนมาก โดยเฉพาะการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ต้องได้รับการลงทุนจากภาคเอกชน ตามประกาศคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ที่ได้กำหนดเรื่องหลักเกณฑ์วิธีการ เงื่อนไข และกระบวนการ ในการร่วมลงทุนกับเอกชนหรือให้เอกชนเป็นผู้ลงทุน พ.ศ. 2560 และมีการจัดตั้ง “กองทุนเพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน” เพื่อใช้สนับสนุนในการเจรจา ดึงดูดนักลงทุนที่เป็นเป้าหมายเฉพาะ เพื่อทำหน้าที่ให้เงินสนับสนุนสำหรับโครงการการลงทุนพิเศษที่เป็นที่ต้องการอย่างสูงที่สามารถทำให้อุตสาหกรรมเป้าหมายนั้น ๆ ประสบความสำเร็จ

จากการรวบรวมข้อมูลของศูนย์วิจัยกสิกรไทยพบว่า

การลงทุนภาคเอกชน ในระยะแรกของการพัฒนาพื้นที่ EEC อาจมุ่งเน้นการลงทุนในธุรกิจหรือบริการที่มีส่วนช่วยสนับสนุนการลงทุนในอุตสาหกรรมแห่งอนาคตในพื้นที่คาดว่าจะมีมูลค่าการลงทุนเฉลี่ยราว 26,800 ล้านบาทต่อปี (2561-2565) ซึ่งประกอบไปด้วย [19]

1. การลงทุนในนิคมอุตสาหกรรม ทั้งการลงทุนใหม่และการลงทุนต่อยอดเพื่อรองรับการผลิตและบริการของอุตสาหกรรมแห่งอนาคต (High-Technology Industrial Estate)
2. การลงทุนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการโลจิสติกส์ อาทิ คลังสินค้า
3. การลงทุนเพื่อสนับสนุนความต้องการสินค้าและบริการที่เพิ่มขึ้นในพื้นที่ EEC อาทิ ธุรกิจโรงแรมธุรกิจการบริหารจัดการน้ำครบวงจร
4. การลงทุนร่วมพัฒนาเมืองใหม่ในระยะเบื้องต้น เพื่อมุ่งยกระดับการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ ธุรกิจพาณิชย์การศึกษา รวมถึงสาธารณสุขที่จำเป็น
5. การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมดิจิทัลของไทยให้สอดคล้องกับธุรกิจอื่น ๆ ในประเทศและภายในภูมิภาคอินโดจีน

รูปที่ 6 อุตสาหกรรมเป้าหมาย 10 ด้าน ที่มา : [22]

4.5 ตารางที่ 1 เปรียบเทียบเขตเศรษฐกิจพิเศษเส้นเงินกับเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

หัวข้อ	เขตเศรษฐกิจพิเศษเส้นเงิน	เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
1. ด้านการบริหารจัดการ	ระยะแรก: รัฐบาลกลางถ่ายโอนอำนาจดังกล่าวให้แก่รัฐบาลมณฑลกว่างตุ้งและจัดตั้งคณะกรรมการมณฑลกว่างตุ้ง เพื่อบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษ มีอำนาจบริหารจัดการเบ็ดเสร็จเป็นรูปแบบของการบริหารจัดการเบ็ดเสร็จ (single command) ระยะที่สอง: คณะกรรมการมณฑลกว่างตุ้งเพื่อการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษถ่ายโอนอำนาจคืนให้แก่เมืองเส้นเงินและองค์กรปกครองท้องถิ่นระดับอำเภอแขวง และหมู่บ้านภายในเขต 4 อำเภอ	บริหารจัดการอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน รองนายกรัฐมนตรีเป็นรองประธาน รัฐมนตรี ภาคราชการ เอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นกรรมการ รวมทั้งสิ้น 28 คน มีรัฐมนตรีว่าการ จำนวน 14 คน
2. ด้านนโยบายของรัฐบาลที่สนับสนุนการลงทุนจากนักลงทุนต่างชาติ	1. ภาษีนิติบุคคลแก่บริษัทต่างชาติในอัตราร้อยละ 15 2. ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีระดับสูงหรือมีการลงทุนตั้งแต่ 5 ล้านดอลลาร์สหรัฐขึ้นไปได้รับการยกเว้นภาษี อัตราภาษีเงินได้อยู่ที่ร้อยละ 15 3. ผู้ประกอบการมีอิสระที่จะประกอบกิจการภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษและการจ้างชาวต่างประเทศ 4. เครื่องจักร ชิ้นส่วน วัตถุดิบ ที่นำเข้ามาจากต่างประเทศได้รับการยกเว้นอากรขาเข้า 5. ค่าเช่าที่ดินมีราคาถูก 6. สิทธิเช่าที่ดินได้สูงสุด 99 ปี 7. การอนุญาตให้บริษัทต่างชาติสามารถส่งกำไรกลับประเทศได้ 8. ส่งเสริมนโยบายการนำเข้าและส่งออก	1. การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล สำหรับบางกิจกรรมได้นานสูงสุด 13 ปี 2. จัดเก็บภาษียาได้บุคคลธรรมดาที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ/ระดับนานาชาติ และผู้เชี่ยวชาญระดับสูง อัตรา 15 และ 17% ตามลำดับ 3. การยกเว้นอากรขาเข้า สำหรับเครื่องจักรที่นำเข้ามาเพื่อการวิจัยและพัฒนา 4. การให้เงินสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการลงทุน การวิจัยและพัฒนากิจการในอุตสาหกรรมเป้าหมาย 5. อนุญาตให้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินเพื่อประกอบกิจการที่ได้รับการส่งเสริม 6. สิทธิการเช่าที่ดินราชพัสดุถึง 50 ปี และสามารถพิจารณาต่ออายุอีก 49 ปี 7. ให้สิทธิประโยชน์การเข้าออกของผู้เชี่ยวชาญและเจ้าหน้าที่ระดับสูงจากต่างประเทศ เทียบเท่าคนไทยครึ่งละ 5 ปี 8. มีการจัดตั้งระบบ One-stop Service 9. ให้สิทธิประโยชน์การเข้าออกของผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ เทียบเท่าคนไทยครึ่งละ 5 ปี 10. เครื่องมือสนับสนุน-ส่งเสริม-อำนวยความสะดวกในการลงทุนแบบครบวงจร 11. สนับสนุนอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ลงทุนในระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกโดยการลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคล 50%

4.5 ตารางที่ 1 เปรียบเทียบเขตเศรษฐกิจพิเศษเส้นเงินกับเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (ต่อ)

หัวข้อ	เขตเศรษฐกิจพิเศษเส้นเงิน	เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
3. ด้านกฎหมายการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ	ตั้งขึ้นตามกฎหมายของมณฑลกว่างตุง (Regulations on Special Economic Zones in Guangdong Province)	มี พรบ.จัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2560 และมีกฎหมายจำนวน 8 ฉบับที่แยกออกมาจากกฎหมายฉบับปกติ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินการ
4. ด้านรูปแบบการลงทุน	- มีกฎหมาย Joint Venture Law ประกอบด้วย 3 รูปแบบดังนี้ 1.1 รูปแบบกิจการร่วมค้า (Joint Venture) กิจการร่วมค้าที่มีการลงทุนโดยต่างชาติ 1.2 ชาวจีนในรูปแบบทุน (Chinese-foreign Equity Joint Ventures) 1.3 บริษัทต่างประเทศที่เป็นเจ้าของทั้งหมด (solely foreign-owned enterprises) - เน้นการส่งเสริมการลงทุนจากภายในประเทศเป็นหลัก ส่งเสริมอุตสาหกรรมภายในประเทศ สร้างแบรนด์ที่เป็นของคนจีน เช่น Huawei Tencent ที่มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่เส้นเงิน เป็นต้น - เป้าหมายเน้นการพัฒนา 6 อุตสาหกรรมหลัก ทั้งอุตสาหกรรมด้านชีวภาพ อินเทอร์เน็ต แหล่งพลังงาน-วัสดุใหม่ นวัตกรรมเชิงวัฒนธรรม และด้านเทคโนโลยี	- มี พ.ร.บ.ส่งเสริมการลงทุน และร่าง พ.ร.บ. เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน 1.1 การลงทุนร่วมระหว่างภาครัฐและเอกชน (Public Private Partnerships: PPP) - เน้นการลงทุนจากนักลงทุนต่างชาติเป็นหลัก นโยบายต่าง ๆ ที่เอื้อประโยชน์แก่ชาวต่างชาติ มากกว่าคนไทย เช่น การให้ชาวต่างชาติสามารถเช่าที่ดินได้มากกว่า 100 ไร่ ในระยะเวลา 99 ปี เป็นต้น - เป้าหมายเน้นการพัฒนา 12 อุตสาหกรรม S - Curve และ New S - Curve

5 .บทสรุป

เขตเศรษฐกิจพิเศษเส้นเงินประสบความสำเร็จได้นั้น ปัจจัยสำคัญคือ การถ่ายเทอำนาจให้รัฐบาลท้องถิ่นในการบริหารจัดการ ซึ่งในระยะแรกช่วงเริ่มต้นรัฐบาลได้จัดตั้ง "คณะกรรมการมณฑลกว่างตุงเพื่อการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษ" (Guangdong Province Committee for Administering Special Economic Zones: GPC) เพื่อเป็นเสมือนทีมพี่เลี้ยงที่เข้ามาช่วยบริหารจัดการ ต่อมาเมื่อการดำเนินการมีการพัฒนาอย่างมีระบบและมีแนวทางที่ชัดเจนคณะกรรมการ GPC จึงได้มอบอำนาจให้เมืองเส้นเงินบริหารจัดการได้ด้วยตนเอง และรัฐบาลกลางได้นับพริเยณ ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่ได้จากเขตเศรษฐกิจพิเศษเส้นเงิน

ไปพัฒนาเขตเศรษฐกิจอื่นในประเทศต่อไป การทำเช่นนี้จะทำให้รัฐบาลท้องถิ่นมีความมั่นใจในการบริหารจัดการ อีกทั้งสามารถเข้าถึงชุมชนและเกิดการพัฒนาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การที่ประเทศไทยได้จัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกนี้ การบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว ซึ่งรัฐจะต้องให้การสนับสนุนและร่วมลงทุนในการพัฒนาเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนหน่วยงานภาครัฐ และตอบสนองความต้องการของผู้เข้ารับบริการ เพื่อให้การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเกิดประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาประเทศให้แข่งขันกับเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้ [21]

ด้านการสนับสนุนสิทธิประโยชน์ในการลงทุน ไม่ว่าจะเป็นมาตรการลดภาษีต่าง ๆ หรือ พ.ร.บ.ส่งเสริมการลงทุน ไม่มีการระบุอย่างชัดเจนว่าต้องใช้ในเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเท่านั้น ซึ่งทำให้ขาดแรงจูงใจจากนักลงทุน เพราะอาจจะให้นักลงทุนสามารถเลือกพื้นที่อื่นที่เหมาะสมต่ออุตสาหกรรมมากกว่าการมาจัดตั้งในเขตเศรษฐกิจพิเศษเส้นเจ็ญ นอกจากนี้ยังเน้นการลงทุนจากต่างชาติมากกว่า นักลงทุนภายในประเทศ ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะมีนโยบายในการพัฒนา 12 อุตสาหกรรม S - Curve และ New S - Curve ในเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก แต่ก็ยังไม่มียุทธศาสตร์หลักที่เป็นอุตสาหกรรมพื้นฐานของคนไทย ทำให้ไม่เกิดการลงทุนจากภายในประเทศ จึงต้องพึ่งการลงทุนจากต่างชาติเป็นหลัก ซึ่งอาจทำให้มีแนวโน้มที่ไม่แตกต่างจากการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมที่มีอยู่แล้วในประเทศไทย

6. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ถือได้ว่าเป็นนโยบายเศรษฐกิจที่ดีที่สุดของรัฐบาลนี้ ที่จะทำให้ประเทศไทยตอบสนองยุทธศาสตร์ของชาติไทยแลนด์ 4.0 ได้อย่างเป็นรูปธรรมดังนี้

1. ภาครัฐต้องบูรณาการบริหารพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ทั้งของภาครัฐส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนปกครองท้องถิ่น ให้มีการกระจายอำนาจสู่ภาคท้องถิ่น เพื่อเอื้อต่อการบริหารจัดการและกำกับดูแลโรงงานอุตสาหกรรมที่มาลงทุนในโครงการให้ได้รับผลประโยชน์สูงสุด ขณะเดียวกันภาครัฐทุกระดับก็ไม่เสียผลประโยชน์ที่ควรจะได้รับ [22] รวมถึงควรมีภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายต่าง ๆ เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของนักลงทุนได้ตรงกับความต้องการ

2. จากนโยบายภาครัฐที่ให้กรรมสิทธิ์ชาวต่างชาติในการครอบครองอสังหาริมทรัพย์สูงสุดถึง 99 ปี และ

สามารถเช่าที่ดินได้มากกว่า 100 ไร่ นั้น ควรกำหนดอัตราการจัดเก็บภาษีและการใช้ประโยชน์ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างอย่างชัดเจน เพื่อให้สามารถนํานาฬิกาขึ้นสู่ท้องถิ่นและนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างสูงสุด

3. ภาครัฐส่งเสริมนโยบายในการลงทุน เพื่อดึงดูดนักลงทุนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเพิ่มขึ้น อีกทั้งต้องส่งเสริมผู้ลงทุนรายเดิมให้ขยายการลงทุนเพิ่มมากขึ้น การให้สิทธิพิเศษในการลงทุนอุตสาหกรรมศักยภาพ ทั้งกลุ่มอุตสาหกรรมปัจจุบัน (First S - Curve) และกลุ่มอุตสาหกรรมอนาคต (New S - Curve) [21]

4. การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก อยู่ภายใต้แผนกลยุทธ์ไทยแลนด์ 4.0 และจากการต่อยอดความสำเร็จของ Eastern Seaboard ทำให้เราได้เรียนรู้ถึงอุปสรรค ซึ่งถูกนำมาปรับปรุงและวางกลยุทธ์อย่างครอบคลุมทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ สังคม สิทธิประโยชน์นักลงทุน และการพัฒนาชุมชน เป็นต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับส่วนงานที่รับผิดชอบ หากมองภาพจากยุทธศาสตร์ชาติ อาจทำให้เราใช้เวลาอย่างมากและอาจกลายเป็นเพียงจินตนาการของภาครัฐ หรือทำได้เพียงบางส่วนเท่านั้น ดังนั้นเราควรจะต้องแบ่งเฟสการออกแบบ การจัดการ การดำเนินการให้มีความชัดเจนมั่นคง และทำได้จริงในแต่ละเฟส เพื่อให้มีการพัฒนาต่อยอดได้อย่างสมบูรณ์แบบและมั่นคงในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2548). รายงานของคณะกรรมการการเศรษฐกิจ การพาณิชย์ และอุตสาหกรรม วุฒิสภา “ร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ”. กรุงเทพฯ, หน้า 3.
- [2] สิริวิชา สิทธิชัย, “สิทธิประโยชน์ทางภาษีเพื่อประโยชน์ในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ”. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2551.
- [3] โครงการฝึกอบรมหลักสูตรการพัฒนาผู้นำคนรุ่นใหม่ ในราชการไทย, “รายงานการศึกษาดูงานต่างประเทศ ณ เขต

บริหารพิเศษฮ่องกงและเมืองเซินเจิ้นมณฑลกว่างต้ง สาธารณรัฐประชาชนจีน”, 2560 ที่มา https://www.ocsc.go.th/sites/default/files/attachment/page/raayngaanklum_tpth_part_2.pdf สืบค้นเมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2563

[4] สรุป Special Economic Zone Laws ของต่างประเทศโดยฝ่ายพัฒนากฎหมายสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ธันวาคม 2546 ที่มา <http://web.krisdika.go.th/data/news/news123.pdf> สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2563.

[5] ที่มา <http://www.absolutechinatours.com/news/Shenzhen-economic-zone-4714.html> สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2563

[6] Ren Lu, Chinese Special Economic Zones as Clusters A Case Study of Shenzhen's Modern Service Clusters Master of Science in Business Mastergradsoppgave i bedriftsøkonomi - Høgskolen i Bodø, 2008.

[7] กรณีศึกษาเขตเศรษฐกิจพิเศษเมืองเซินเจิ้นกับทางเลือกในการพัฒนาเศรษฐกิจประเทศไทย, ที่มา <https://thaibizchina.com/กรณีศึกษาเขตเศรษฐกิจพิเศษ>, สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2563

[8] Meng Zhou and et.al Zhou, M., Yue, Y., Li, Q., & Wang, D. (2016). “Portraying temporal dynamics of urban spatial divisions with mobile phone positioning data: A complex network approach”. ISPRS International Journal of Geo-Information, 2016 5(12), 240.

[9] Enright, M. J., “Developing China: The Remarkable Impact of Foreign Direct Investment”. New York: Routledge. 2017.

[10] สารสังเขปประเด็นการปฏิรูปประเทศไทยด้านเศรษฐกิจ ปี 2557 สำนักวิชาการและสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่มา https://library2.parliament.go.th/giventake/content_nrcinf/nrc2557-issue6-abst01.pdf สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2563

[11] Zeng,D.Z., “Building Engines for Growth: Building Engines for Growth and Competitiveness in China: Experience with Special Economic Zones and Industrial Clusters”. The International Bank for Reconstruction and Development. The world Bank, 2010.

[12] Zou Erkang, “Special Economic Zone Typifies Open Policy, Chinese Economic Studies” 19:2, pp79-85, 1985.

[13] ที่มา <https://www.ceicdata.com/en> สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2563

[14] กรณีศึกษา: เขตเศรษฐกิจพิเศษกับทางเลือกในการพัฒนาเศรษฐกิจประเทศไทย ที่มา http://www.wiangphangkham.go.th/images/column_1431354069/158.pdf สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2563

[15] พระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561, ที่มา <https://www.eeco.or.th/sites/default/files/EEC%20ACT%202561.pdf>, สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2563.

[16] ปันตดา ภูหอม, หน่วยวิเคราะห์เศรษฐกิจมหภาคในประเทศ ส่วนเศรษฐกิจมหภาค ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจธุรกิจและเศรษฐกิจ “ฐานราก EEC ภาคต่อ Eastern Seaboard ก้าวสำคัญการลงทุนไทย”, 2561.

[17] สุทธิเกตุดี ทัดพิทักษ์กุล “รัฐบาลกับการสนับสนุนระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก” วารสารส่งเสริมการลงทุน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ปีที่ 28 ฉบับที่ 7 กรกฎาคม 2560

[18] สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ที่มา <https://www.eeco.or.th> สืบค้นเมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2563

[19] EEC ตัวช่วยสำคัญดัน SME ไทยโต ศูนย์วิจัยกสิกรไทย เมษายน 2561 ที่มา <https://www.kasikornbank.com/th/business/sme/KSMEknowledge/article/KSMEAnalysis/Documents/EEC-SME.pdf> สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2563

[20] วรณวนิช สว่างแจ้ง “บทความวิทยุกฎหมายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก” ที่มา https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/elaw_parcy/ewt_dl_link.php?nid=1891 สืบค้นเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2563

[21] นพดล วิทยาภรณ์ และเอกพร รักความสุข การบริหารการพัฒนาโครงการพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษศึกษากรณี: พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก EEC วารสารมหาวิทยาลัยวิชาการ ปีที่ 6 ฉบับที่ 2, 2563

[22] ณัฏพล จรูญพิพัฒน์กุล, “โครงการ EEC: ความหวังใหม่ในการพลิกฟื้นวัฏจักรการลงทุน” FOCUSED AND QUICK (FAQ) Issue 155, 2561.